

Enige opmerkingen over de pijlgifkikker *Dendrobates parvulus*

Erik Wevers
Rijssense str. 70a
7642NL Wierden

Foto's:
v.d. Kroon.

INLEIDING

Een jaar geleden kocht ik drie exemplaren van een mij toen onbekende gifkikkersoort. Het enige dat men mij over de dieren wist te vertellen was dat ze uit Peru kwamen. Het bleken twee mannetjes en een vrouwtje te zijn.

Het vangen en in potjes stoppen en het vervoer naar mijn huis doorstonden de kikkertjes goed. Dat verbaast me nog steeds, want *Dendrobates parvulus* is zeer stress-gevoelig, zoals ik later merkte.

Ik heb de dieren ondergebracht in een terrarium van 75x55x70 cm (lxbxh) met een schuin aflopende bodem. Bij een temperatuur van 22-28° C overdag en 16-20° C in de nacht en hoge luchtvochtigheid doen ze het goed. Ze krijgen klein weideplankton en fruitvliegen als voer. Ik verzorg de dieren verder op dezelfde manier als *D. azureus* (zie WEVERS, 1987).

BESCHRIJVING

D. parvulus is ongeveer zo groot als *D. pumilio*: 20-25 mm. Het bovendeel van de kop en de rug zijn steenrood en vooral op de rug is de huid erg korrelig. De zijkanten van kop en romp zijn zwart, met bij de achterpoten wat blauwe streepjes. Het achterste deel van de rug en de pootjes zijn bruinig paars, de buik is zwart met een blauwgrijze marmering. Het opvallendst zijn de knalgele vlekken op de bovenarm en op het bovenbeen. Als een kikkertje loopt of springt is het net of er knipperlichtjes aan en uit gaan, een heel fraai gezicht.

Het enige verschil tussen mannetjes en vrouwtjes dat ik heb kunnen vinden is het kwaken van de mannetjes. Het is

een hard en gevarieerd geluid, dat ik wel mooi vind. Het is echter moeilijk te omschrijven.

STRESSGEVOELIGHEID

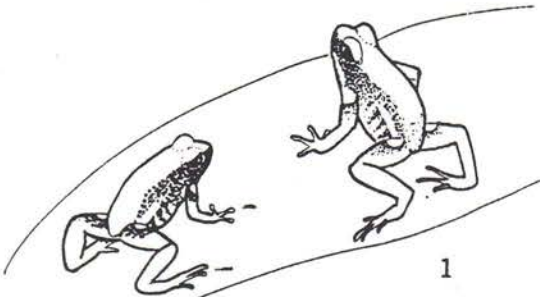
Dat deze kikkersoort last heeft van zijn zenuwen kwam ik te weten toen ik samen met een kennis foto's van de dieren wilde maken. In het terrarium waren de dieren niet altijd te zien en het leek me aardig eventuele bezoekers in ieder geval een foto te kunnen laten zien.

Wel, het fotograferen ging dus niet zo goed: ze hupten en sprongen alle kanten op en wilden beslist niet blijven zitten zoals wij dat in gedachten hadden. Het was een kwestie van snel afdrukken en hopen dat er goede foto's tussen zaten. Het is me ook al een paar keer gebeurd dat bij het besproeien of schoonmaken van het terrarium de kikkertjes als wilden heen en weer begonnen te springen en uiteindelijk met gestrekte pootjes voor dood bleven liggen. Als dat per ongeluk in een plasje water eindigt, verdrinken ze zonder meer. Ik haal ze daar dus snel uit en leg ze op het droge. Als ze dan met rust worden gelaten komen ze vanzelf weer bij en huppelen weer vrolijk verder.

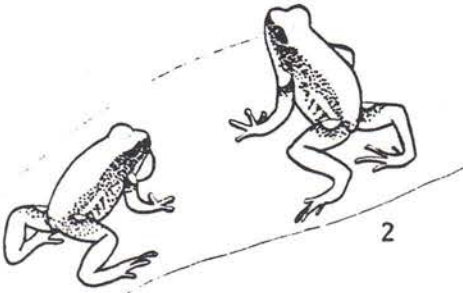
D. parvulus is dus een kikker voor een dicht beplant terrarium dat op een rustige plaats staat en waaraan zo weinig mogelijk wordt geprutst. Verder stelt de kikker weinig eisen. Na langere tijd in gevangenschap worden de kikkertjes rustiger.

GEDRAG

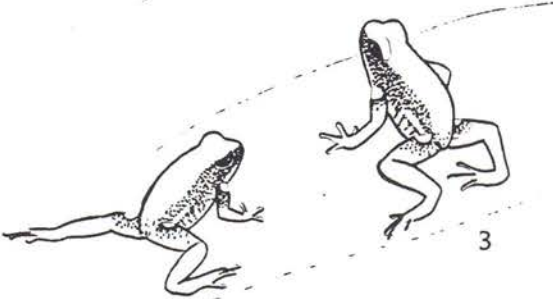
Aanvankelijk merkte ik van de balts niets anders dan dat de mannetjes begonnen te kwaken en daarmee het

1

2

3

Dreiggedrag.
Tek.: P. Mudde
(naar aanwijzingen
van de auteur).

wijfje naar zich toe lokten. Dat was alles. Tot ik op een dag mijn ogen niet kon geloven. Ik had me al langer afgevraagd waar die gele vlekken op de poten toch goed voor waren. En dat zag ik toen. De twee mannetjes zaten tegenover elkaar op een bromeliablade te kwaken. Eén van de mannetjes deed bij ieder geluidje een van zijn achterpoten omhoog, netjes om en om. Dus zo van: ...'kwaak'...rechterachterpoot omhoog... 'kwaak'...linkerachterpoot omhoog... 'kwaak'...rechterachterpoot omhoog... enzovoorts. Bij iedere optilbeurt kwam de gele vlek

goed in het zicht en het zal misschien de bedoeling zijn dat dat het andere mannetje afschrikt. Dit duurde naar mijn gevoel een halve minuut. Toen verjoeg het andere mannetje hem. Dat was een heel mooi moment wat ik nooit zal vergeten. Zulke dingen geven onze mooie hobby toch weer iets extra's.

EIEREN EN LARVEN

D. parvulus legt per keer 10-15 eieren die ongeveer zo groot zijn als die van *D. quinquevittatus* en bruin van kleur. Tussen het leggen en het uitkomen van de larven zitten 14 dagen. De legsels werden door het mannetje zeer goed bewaakt. Hij zat er de hele dag bij en ik neem aan dat hij ze ook wel bevochtigd en schoongemaakt heeft.

De larven breng ik apart onder in een bakje, zoals in een vorig artikel beschreven (WEVERS, 1987). Ze eten goed van Micromin en forellenvoer. De temperatuur van het water is 22°C. Onder deze omstandigheden groeien de larven snel en metamorfosereren na twee maanden. Dat is dus ongeveer net zo snel als bij *D. quinquevittatus*.

De larven zijn crème-bruin met bruine stippen en hebben een naar verhouding lange staart. Die staart hebben ze ook nog als ze het land op klimmen. Dat is toch wel een gek gezicht, zo'n klein kikkertje met zo'n lange dunne staart.

Aanvankelijk voer ik de jonge kikkertjes met kleine spinnetjes, mijten, springstaartjes en bladluizen. Pas na drie weken kunnen ze kleine fruitvliegjes aan. De kikkertjes groeien snel, na ongeveer een maand zijn ze 12 mm lang.

EEN VERRASSING

Op een dag controleerde ik, thuisgekomen van mijn werk, de larven in de kweekbak. Daarin zaten toen wat *D. azureus*-larven en dertien larven van

D. parvulus

D. parvulus. Maar toen telde ik er maar elf. Na lang zoeken, o.a. in het biologisch filter onder de opkweekbakken, vond ik de twee ontbrekende larven totaal uitgedroogd op de grond. Ze waren uit hun kweekbakjes gesprongen. De oorzaak daarvan was waarschijnlijk een passerende vrachtauto geweest, of een te hard dichtgeslagen deur of raam. Bij de overblijvers constateerde ik namelijk dat bij lawaai of trilling de larfjes wild werden en uit hun bakjes sprongen. Daarbij maken ze gebruik van hun lange staart. Ze bleken ook uitstekend tegen de wanden van hun bakjes te kunnen opklimmen. Ook wanneer ik in mijn kweekkamer plotseling het licht aandoe, zwemmen de *D. parvulus*-larven wild in het rond. Of dit gedrag in de natuur ook een betekenis heeft, bijvoorbeeld bij het ontsnappen aan vijanden, weet ik niet. Het zal toch ergens toe dienen?

In ieder geval dek ik nu de bakjes met *parvulus*-larven af met fijn gaas. De larven blijken onderling niet agressief

te zijn en kunnen goed samen in een bakje worden verzorgd. Niet alleen de volwassen kikkers, maar ook de larven zijn dus gevoelig voor storingen van buiten. De nakweekdieren blijken tot nu toe minder zenuwachtig dan hun ouders. Ik hoop dat dat zo blijft.

CONCLUSIE

D. parvulus is een mooie en interessante kikker, die alleen wel wat rust verlangt. Ik heb tot op dit moment zestien jonge kikkertjes op het land gekregen die zich goed ontwikkelen. Het is nu afwachten hoe lang het duurt voordat ook zij zich weer voortplanten.

Pijlgifkikkers houden blijft een hobby waarin steeds weer nieuwe dingen te ontdekken vallen. Het gedrag van *D. parvulus* is daar een voorbeeld van. Voor het behoud van een soort in gevangenschap zonder afhankelijk te zijn van wildvang is het belangrijk om informatie over gedrag en kweek uit te wisselen. Het blijft een uitdaging en een noodzaak om gifkikkertjes te kweken. Nu kunnen we het nog proberen, straks, door het verdwijnen van de oerwouden en vanwege nieuwe wetgevingen, misschien niet meer.

SOME REMARKS ON *DENDROBATES PARVULUS*

Some aspects of the behaviour of *D. parvulus* in vivaria are described. The frogs are easily stressed. Even spraying can cause panic which results in temporary paralysis. After some time the frogs may recover.

A male was seen signaling to another male. This was done by stretching the hind leg, thus showing the yellow mark on that leg, then whistling, then stretching the other leg and so on.

Larvae are rather nervous. They jumped out of their containers when disturbed by a passing truck of sudden light. The larvae metamorphose after two months and then still have a long tail.

LITERATUUR

WEVERS, E., 1987. De blauwe gifkikker (*Dendrobates azureus*) in het terrarium. *Lacerta* 46(3):35-39.